

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvorn: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Lzhaja vsak dan zjutraj razen posejdeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P. I.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

SCLOVENECE

Vojno poročilo št. 1041

Zagrizeni boji v severnem in srednjem Tunisu

Učinkoviti italijansko-nemški protinapadi — 17 sovražnih letal sestreljenih

Gavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

V Tunisu se nadaljuje posebno zagrizeni boji na severnem in srednjem odseku, kjer je bilo med našimi protinapadi prijetih 172 ujetnikov ter uničenih nekaj topov in oklepnih sredstev.

Zaradi premikov za skrajšanje fronte sta bila na južnem odseku izpraznjena Gabes in El Hamma.

Bombniki strmoglavlci so napadali baterije in zbirališča sovražnih tankov, katerih so veliko število poškodovali; v letalskih dvobojih so nemški lovci sestrelili 11 strojev.

Pri napadu na neko našo spremiljavo v Sredozemlju je oboroženo spremstvo sestrelilo v morje tri nasprotna letala.

Velika skupina večmotorikov je metala bombe in razstrelivo na Cagliari in okolico ter povzročila po dotedanjih ugotovitvah 60 mrtvih in 62 ranjenih med prebivalstvom in težko škodo na zgradbah.

Naši lovci so sovražno skupino zapletli v silovite spopade in sestrelili tri štirimotornike. Eno naše letalo se ni vrnilo v oporišče.

Krajevno bojno delovanje na vzhodu

Zavrtnjeni sovražni sunki na kubanskem bojišču — Zadnji teden je bilo uničenih 456 tankov — V marcu je bilo potopljenih 149 trgovskih ladij z 926.500 tonami

Hitlerjev glavni stan, 1. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Močnejši sovražni sunki proti severnemu odseku kubanskega mostišča so bili krvavo zavrnjeni.

Z ostalih odsekov vzhodnega bojišča poročajo samo o krajevnem delovanju.

Letalstvo je potopilo sovražno tovorno ladjo z 2000 tonami ob murmanskim obali.

V času od 21. do 31. marca so na vzhodnem bojišču samo oddelki vojske in orožja SS uničili in zaplenili ali onesposobili za premikanje 456 sovjetskih oklepnih voz.

V Tunisu so bile naše čete tudi včeraj v težkih obrambnih bojih. Premočni angleški in severoameriški oddelki so skušali zamenjati z obkolitvami odrezati dele nemško-italijanskih čet. Spretno vodstvo in bojna sposobnost naših čet sta preprečila vse dosedanje take namene sovražnika.

Pri dnevnem napadu sovražnih bombnikov na Rotterdam so bili hudo zadeti stanovanjski predeli v notranjem delu mesta. Med prebivalstvom so bile visoke izgube.

V današnjih jutranjih urah je en sam štirimotorni sovražni bombnik pod zaščito oblakov priletel nad severozapadno nemško območje ozemlje in je odvrget nekaj bomb. Bombnik je bil sestreljen.

V borbi proti angleškim in ameriškim pomorskim zvezam so potopile podmornice v me-

secu marcu 131 sovražnih trgovskih ladij s skupno 851.600 tonami ter torpedirale 18 nadaljnjih ladij. Letalstvo je potopilo v isti dobi 11 trgovskih ladij s skupno 75.000 tonami in poškodovalo 38 tovornih parnikov s skupno 220.000 tonami, od katerih pa je treba del ladjevja tudi smatrati za potopljenega. Potemtakem je bilo v mesecu marcu 1943 potopljenih najmanj 149 sovražnih trgovskih ladij s skupno 926.600 tonami.

Tudi v borbi proti sovražnim bojnim ladjam so enote vojne mornarice in letalstvo potopile 2 rušilca, 7 podmornic in 9 hitrih čolnov. Nadaljnji rušilec je bil potopljen od neke podmornice. Razen tega sta bila poškodovana še dva rušilca in 7 hitrih čolnov.

Letalstvo je uničilo eno podmornico in en hitri čoln ter poškodovalo 2 rušilca, 2 podmornici in eno stražno ladjo.

Sovjetska ofenziva pri Vjazmi in na Kavkazu

Na nemški strani je vse popolnoma pripravljeno

Berlin, 1. aprila. AS. Nova sovjetska ofenziva južnozhodno od Vjazme je naletela na močno obrambo nemških čet, ki se opirajo na močno zaporno črto ter izvajajo protinapade s pomočjo tako imenovanih »mobilnih četverokotnikov«. Kot je bilo že sporočeno, so ti »mobilni četverokotniki« samostojne in neodvisne oklepne enote, ki nastopajo na tistih odsekih, kjer je sovražni pritisk najmočnejši. Kakor poročajo nemški listi, so boljševiki prekinili prodiranje proti nemškim postojankam in so postavili proti njim veliko število lopništev. Pričakuje se velika sovjetska ofenziva na tem odseku, ki se je deloma že začela. Nemška poročila o teh bojih so bolj skopja, iz njih pa je razvidno, da nemške čete trdno držijo svoje

postojanke med Dorogobušem in Durovom (tu sta dve postaji na železniški progi Vjazma-Smolensk), kakor tudi vse postojanke severovzhodno od Roslavlja.

Tudi o drugi sovjetski ofenzivi na kubanskem odseku se da reči, da se še ni popolnoma razvila. Sovražnik je začel z napadi severovzhodno od Novorosijska. Napad je bil usmerjen proti jugu in Sovjeti so v prvem navalu zavzeli nekaj nemških postojank, nato pa so jih nemški oddelki prepročili, tako da so zdaj vnovič na svojih prvotnih postojankah. S tem pa še ni rečeno, da je sovjetska ofenziva končana, kajti to področje ni močvratno in je pripravno za vojskovanje.

Militarizacija državnih nameščencev in za vojno važnih ustanov

Rim, 1. aprila. AS. »Gazzetta Ufficiale« prinaša zakonski ukrep z določili za militarizacijo nameščencev državne uprave ter vseh vrst državljanov, ki še niso v vojaški službi ter podrejeni vojaškemu poveljstvu, oddelkom in ustanovam oboroženih sil za vojne nastope. Odlok določa militarizacijo nameščencev državnih in drugih javnih ustanov, pomožnih podjetij ter zasebnih podjetij in militarizacijo slehernega državljana, ki se bavi s poslom, zvezanim z vojno.

Militarizacijo odloča pristojno vojaško ministrstvo, pri pomožnih podjetjih pa ministrstvo za vojno izdelavo. Služba militariziranega oseba je enaka vojaški službi. Za militarizirane pri vojaških oddelkih je določena uniforma, za druge pa posebna znamenja po določilih, ki jih bo izdalo pristojno ministrstvo. Militarizacija prinaša predreditev vojaškemu kazenskemu zakonu, vojaškemu sodstvu in določilom o vojaški disciplini. Tudi za militarizirano osebo, ki ne bi bilo dodeljeno vojaškemu poveljstvu, oddelkom in usta-

novam, bodo glede prejemkov in vojnih pokojnin veljala določila kakor za vojaško osebo.

Poudariti je treba, da je služba oseba v industrijskih podjetjih, dodeljenih vojni izdelavi, oseba, ki ga bo militariziralo ministrstvo za vojno izdelavo, tako izenačena z vojaško službo. Militarizacija bo torej pomenila priznanje živne in važnosti nalog industrijskih nameščencev v vojni izdelavi ter s pomočjo znamenj in podobnih stopenj izenačenje njihovega položaja s položajem vojskujočih se sil.

V torek bo seja vlade

Rim, 1. aprila. AS. Za torek, dne 6. aprila ob desetih je sklicana seja ministrskega sveta v Rimu.

Italijansko sožalje Poglavniku

Zagreb, 1. aprila. AS. Ob priliki smrti poveljnika hrvatske »Crne legije« polkovnika Francetića, ki je junaka padel v borbi proti komunističnemu partizanskemu barbarstvu, je izrazil italijanski poslanik Poglavniku globoko sožalje. Danes zjutraj je Poglavnik v prisotnosti drugih oblasti sprejel voditelje odposlanstva Narodne fašistične stranke in vojskega odposlanstva, ki so mu izrazili sožalje. Poglavnik se jim je zahvalil, naglašujoč Francetičev prizadevanje za iskreno sodelovanje med Italijo in Hrvatsko.

Švica odklanja komunizem

Bern, 1. aprila. AS. Švicaarski narodni svet je s 97 proti 4 glasovi odklonil zahtevo komunista Nicole, da naj se zopet zakonito dovoli komunistična stranka.

Značilne Edenove izjave

Rim, 1. aprila. AS. Edenove izjave zastopnikom kanadskega tiska po prihodu v Ottavo zaslužijo nekaj pripomb kot novo potrdilo, da sovražnik ni le v velikih škripih z vojno, marveč tudi s svojo idejo, da bo vojna še dolga. Eden je dejal, da bo vojna še dolga in trda in da bi bilo preveliko zaupanje v uspeh v sedanjem trenutku pogubeno za zavezniško stvar. S to svojo izjavo je angleški zunanji minister posredno priznal, da so osne podmornice danes bolj ko kdaj koli smrtna nevarnost za zaveznike, da je partija v Rusiji še vedno nedejgrana in da bi bil morebiten poskus druge fronte za napad na evropsko trdnjavo zelo težka zadeva. Churchill je v svojem zadnjem govoru dejal, da bodo zavezniki zmagali letos ali drugo leto. Eden očitno ni tak optimist in to celo po obisku v Združenih državah, ki so arzenal demokracije. Toda govorila bodo dejstva. Ta bodo dokazala, da bo os skupno z Japonsko postavila v nič tako Churchillova predvidevanja, kakor tudi Edenovo gotovost v zmago, čeprav se mu zdi ta zmaga še zelo daleč.

Prepovedane cone v Angliji

Lizbona, 1. aprila. AS. Minister Morrison je sporočil v spodnji zbornici, da je izdal točne odredbe, ki prepovedujejo potovanja v obalne pokrajine južne Anglije. V smislu te odredbe ne bo smel noben Anglež, ki ni vojak, razen s posebnim dovoljenjem, ki se bo izdalo le v skrajni potrebi, potovati na to 16 km široko področje, ki sega od Rokavskega preliva preko vse dežele do črte, ki teče vzhodno od mesta Hull do skrajne točke Cornwalla. Prav tako je prepovedano potovanje na vzhodne obale Škotske in Walesa.

V USA bodo mobilizirali 3 milijone žensk

Lizbona, 1. aprila. AS. Iz Washingtona poročajo, da je pooblaščenec za delovne sile Mac Cutt zahteval od vlade, naj mobilizira tri milijone žensk za delo v industriji.

Stroga Ducejeva navodila prefektom

Rim, 1. aprila. AS. Na zadnji seji medministrskega odbora za preskrbo in cene so bili sprejeti nekateri ukrepi, ki bodo začeli veljati takoj, da se ojači in izpopolni red na vseh področjih prehrane.

Duce je poslal brzojavko prefektom, drugo brzojavko pa zveznim tajnikom ter jih opozoril na ukrepe, ki jih je sprejel odbor ter na to, da je te ukrepe treba v celoti izvajati. Podtajnik za

notranje zadeve bo na zaporednih sestankih prefektom različnih pokrajin sporočil navodila za uveljavitev omenjenih ukrepov tudi v podrobnostih. Koncentracijsko taborišče nalašč za tiste, ki se bodo pregrešili zoper določila o prehrani, je že pripravljeno neke v srednjih Abruzzih. Nespremenjena pa ostanejo določila dosedanjih zakonov za hušje prestopke, ki spadajo v območje rednih sodišč in posebnega sodišča za obrambo države, ter določajo tudi smrtno kazen.

Tiso odlikoval kralja Mihaela

Bukarešta, 1. aprila. AS. Posebni pooblaščenec predsednika slovaške republike minister Poljak je slovesno izročil romunskemu kralju Mihaelu Ovratnicu Pribinovega reda, to je najvišje odlikovanje, s katerim je počastil predsednik Tiso romunskega kralja.

Fomilostitev španskih upornikov

Madrid, 1. aprila. AS. Da bi povzdignil četrto obletnico osvoboditve Madrida, je španski državni poglavar izdal odlok, po katerem bodo pogojno izpuščeni vsi, ki so bili obsojeni zaradi upornišva, da le ni kazen večja od 20 let in da je bilo kaznivo dejanje zagrešeno v dobi od junija 1936 pa do aprila 1939. Več tisoč jetnikov bo uživalo dobroto tega odloka.

Nov načrt za gospodarsko izkoriščanje sveta

Lizbona, 1. aprila. AS. Iz Newyorka poročajo: Angleški predlog za ustanovitev mednarodne banke, ki bi izdajala mednarodni denar, imenovan »bancor«, zelo kritizira finančno glasilo »Wall Street«, ki smatra, da je tak predlog angleški maneuver za gospodarsko nadvlado Anglije nad svetom.

Angleški komunistični list napada bivšega kralja Petra

Lizbona, 31. marca. AS. V Lizbonu je dospela in vzbudila močan vtis po vseh portugalskih in mednarodnih krogih ena izmed poslednjih števil list »Daily Worker«, slovitvega angleškega komunističnega glasila, čigar izdajanje je Churchill najprej prepovedal, potem so ga pa dovolili zaradi vztrajnega Stalinovega posredovanja. Ta številka vsebuje članek sovjetskega poslanika v Londonu Majskega, ki zmerja kot izdajalec ter obmetava z žaljivimi bivšega srbskega kralja Petra ter ge-

nerala Draža Mihajloviča, ker se upirata sovjetski zaciji Srbije, kakor si jo zamišljajo partizanske tolpe, ki poslušajo navodila iz Moskve. Veliko osuplost je v Lizboni vzbudilo zares čudno dejstvo, da daje angleška vlada v angleškem listu, ki izhaja v Angliji, napadati celo kraljevske goste angleške vladarske rodbine, samo da se ne bi z ničemer zamerila Stalinu. Nič manj čuden ni primer generala Mihajloviča, ki ga imajo Angleži za srbskega narodnega junaka, njihovega ruskega zaveznika na velja za navadnega izdajalca Srbije, ki zasluži, da bi ga ustrelili.

Poljaki napadajo Angleže

Stockholm, 1. aprila. AS. Poljaki se ne dajo ukrotiti ne od Angležev, ne od Amerikancev. Protiruski duh, ki že stoletja bije v srcu vsakega Poljaka, je izbruhnil na izreden način v trenutku, ko se Anglija in Amerika pripravljata, da bi Poljsko žrtvovali Kremlju. Glasilo poljskih beguncev v Londonu »Wigomosi« Poljski je prineslo članek poljskega novinarja Grabowskega, ki pravi, da se evropski narodi strinjajo z Wallacejevim govorom, kajti podpredsednik Združenih držav je imel pogum izpovedati nevarnost treh političnih ideologij, ki se med seboj pobijajo. Grabowski piše: Ni čudo, če združeni narodi gledajo bolj na Združene države kot na to deželo, ki jim nudi gostoljubje. Anglija ravna z evropskimi narodi kakor s sitnimi otroki, tako da ima človek vtis, da hoče iti zopet po poteh svoje nekdanje politične oblastnosti. Vse njene trditve o dema-

kraciji so umetna megla, zato skrbi le zase in zamejari druge evropske države. Ne sme priti do nikake odločitve proti Evropi. Evropa ni mogoča brez vodstva in pomoči Anglije, Anglija pa bi ne mogla obstojati brez prijateljske Evrope, če bi bila do nje prijazno razpoložena.

Ognjevit je govoril tudi general Sikorski, ki je predvčerajšnjim dejal Poljakom, raztresenim po vsem svetu, da Poljska ne bo sprejela nikake odločitve, pa četudi bi moral biti žrtvoval le en sam njen del. Sikorski je začel napovedovati »sveto vojno« z vsemi in proti vsem do konca sedanjega konflikta v primeru, da bi hoteli tujci vladati kakemu delu Poljske. Angleži so tako članek Grabowskega kakor govor Sikorskega sprejeli hladno, Washington pa ne skriva svojega zadovoljstva nad protiangleškim stališčem poljske begunske vlade.

Sovjeti znova zahtevajo drugo bojišče

Odmev v Washingtonu in Londonu — Reuter meni, da drugo bojišče še ni potrebno

Berlin, 1. aprila. Nevtralni opazovalci v Londonu in Washingtonu poročajo, da so sovjetski diplomatski zastopniki že nešteto krat pritiskali, naj se sproži drugo bojišče. Litvinov se je sestel s Cordell Hullom in nato z Edenom, ki bi podprl nov korak Majskega v angleškem zunanjem ministrstvu. Oba poslanika sta izrazila stališče Kremlja, kakor ga je objavil Katinin pred nekaj dnevi v »Pravdi«. Sovjetske zahteve so:

1. odločilni istočasni napad, ki ga je zapovedal Stalin na 25 letnico rdeče armade, se ne sme odlašati v nedogled;
 2. izveden mora biti istočasno, tako da bo Nemčija zaposlena na dveh bojiščih;
 3. anglosaski zavezniki morajo takoj nekaj povzeti, da bo nemško vrhovno poveljstvo prisiljeno odtegniti del svojih sil iz vzhoda in opustiti obnovo ofenzive;
 4. sovjetsko vrhovno poveljstvo bo računalo na oslabitev nasprotno koalicije lahko obnovi napad, ki bo omogočil uresničenje strateških ciljev, ki naj jih doseže drugo bojišče.
- Lahko je razumeti, zakaj Moskva tako pritiska. V Rusiji bodo trajale poplave le nekaj tednov, konec meseca maja ali vsaj konec junija bodo zavezniške armade obnovile zmagovit pohod proti vzhodu. V izogib tega je nujno, da dajo zavezniči Hitlerju točen neizpodbiten

vtis, da je invazija na kontinent le vprašanje tednov. V ta namen pa Angleži ne smejo izvesti izoliranih napadov kakor pri Dieppu. Hitler mora biti prepričan, da Anglosasi mislijo resno, tako da bo premestil nekaj desetih svojih divizij na Norveško, v Francijo in na Balkan.

Kako sta London in Washington reagirala na novo Stalinovo zahtevo? Pristojni organi Bele hiše so se omejili na nekaj fraz, češ da se v »Afriki prav zdaj ustvarjajo pogoji za drugo bojišče na zahodu«. V Angliji pa je notranji minister Morrison objavil nekaj ukrepov v zvezi z ključnimi invazijskimi načrti. Prepovedal je potovanje civilistov v nekatere obalne predel Anglije ter Škotske. London daje videz resnosti, v Moskvi pa ne verjamejo v to.

Reuterjev dopisnik pa je mnenja, da je sovjetski pesimizem pretiran. Po njegovem mnenju Nemci ne bodo mogli obnoviti ofenzive, pač pa Sovjeti. Po njegovem mnenju ni potrebno, da bi moral Hitler odtegniti del svojih sil iz vzhoda na zahod, češ da ima od Baltika do Črnega morja dovolj sil za defenzivo. Neodpušljiva napaka nemškega poveljstva je po njegovem mnenju v tem, da je uporabil rezerve, s katerimi bi moral šele spomladati napasti Stalinovo vojsko. V marcu je Hitlerju uspelo doseči prestični uspeh, ki pa ga je veljal velikih izgub. Angleži hočejo torej prepričati Stalina, da če ni potrebe po drugem zahodnem bojišču.

Partizani načrtno in premišljeno rušijo cerkve

Listina, ki dokazuje, da je rušenje cerkva načrtno, ukazano od partizanskega vodstva

Listina, ki dokazuje, da je rušenje cerkva načrtno, ukazano od partizanskega vodstva. Prinašamo v fotografskem posnetku izvršeno povelje štaba partizanskega »Dolomitskega odreda« z dne 9. marca 1943 št. I, II, III, bataljona in minerskemu vodstvu. Na prvi strani listine se štab pritožuje nad pomanjkanjem obveščevalne službe, na drugi strani pa piše sledeče:

zato med svoje vrste, da delajo z njim reklamo in slepilo katoliške Slovence. Dejstva pa so močnejša od lažljive propagande. Partizani so in ostanejo preganjalci vere, krvniki duhovščine, pobijalci kmečkega ljudstva in požigalci cerkva. V potrditev, da je listina res izvirna (nekateri namreč še vedno dvomijo o pristnosti listin, ki jih od časa do časa objavljamo), prinašamo spodaj

Štab III. bataljona naj še tekom današnje noči odpokliče svojo četo, ki se sedaj nahaja v Gaberjuh v sestavi bataljona.

V teku noči naj prevzame III. bataljon položaj in mesto II. bataljona in sicer v Brezjah.

I. bataljon naj pošlje še tekom današnje noči eno desetino v Gaberje na položaj sedanje čete III. bataljona. Štab I. bataljona ima nalogo, da v dogovoru s tov. Džinijem poruši cerkve v Gaberju in na Hrušovem in to v tem slučaju, kadar bi delo sovražnik ofenzivo ali hajko večjega obsega.

Ponovno Vas opozarjamo vse štabe bataljonov, da takrat kadar so edince v borbi obveščate štab odreda čim pogostejše in čim točnejše poročila o poteku kakor tudi o kretanju in številu sovražnika ter njegovemu nastopanju. Prav tako so štabi bataljonov odgovorni, da imajo v vsakem slučaju redne veze z svojimi edinci.

Smrt fašizmu — Svoboda narodu.

Komandant
Štab I. bataljona

Politkomisar:

Štab I. bataljona

Rušenje cerkva je torej ukazano in načrtno. Pripominjamo, da se v »Dolomitskem odredu« nahaja Metod Mikuž, ki so ga partizani zvalili

sliko cerkve v Gaberju pri Dobrovi, ki je bila res nato pogorjena, kakor je zapovedal v tem ukazu štab Dolomitskega partizanskega odreda.

Cerkve v Gaberju pri Dobrovi, ki so jo partizani porušili po ukazu štaba dolomitskega odreda.

Žalna slovesnost za šentruperskimi žrtvami

Dne 29. in 30. marca je župnija št. Rupert obhajala pretresljivo žalno slovesnost. Pokopala je dostojno oba svoja dušna pastirja: g. župnika Franceta Nahtigala in g. kaplana Franceta Cvara. Istočasno pa je bil pogreb bogoslovca, g. Janeza Hočevarja in dobrega katoliškega moža Alojzija Jakoba; vsi so bili od slovenskih zločinskih rok umorjeni.

Dne 29. marca v zgodnjih popoldanskih urah so trupla treh žrtev, ki so ležala že devet mesecev v gozdu pod Cirknikom, odkopali in jih položili v krste. Vsa trupla nosijo sledove mučenja. Proti večeru so te tri žrtve pripeljali iz gozda v bližino župnijske cerkve, kjer jih je z žalostjo sprejela šolska mladina z učiteljstvom, ženska in dekleška Marijina družba, 16 sobratov duhovnikov in veliko župljanov. Po blagoslovu mučeniških trupel, ki ga je izvršil g. dekan Ivan Tomažič, se je razvil žalni sprevod proti župnijski cerkvi. Pretresljivo žalostno so peli zvonovi in naznanjali, da se v hišo božjo vračata maziljena Gospodova, ki so ju brezbožne roke tako grozno oskrunile. Pesem zvonov je dobre župljane tolažila, slabim pa resno izpraševala vest. Žalni sprevod je povzdignila velika množica vencev, simbol blagoslova, ki sta ga pokojna dušna pastirja razvilna na svojo župnijo. Ves sprevod je spremljala molitev in vzdihni sorodnikov pokojnih žrtev.

Ko smo stopili v župnijsko cerkev, kjer sta pokojna duhovnika oznanjevala božjo besedo, delila svete zakramente in opravljala daritve svete maše, je vse udeležence pretresel mrtvaški oder odet v črne preproge. Nad njim se je dvigal križ, obdan s trnjevim vencem in s palmovimi vejami v znamenje zmage in Kristusovega miru. Krste so položili na mrtvaški oder, kjer je bila že krsta bogoslovca Janeza Hočevarja. Nad krsto pokojnega g. župnika je bila njegova slika, pod njo pa napis: »Dobri pastir daj življenje za svoje ovce.« Nad krsto g. kaplana pa je visela njegova slika z napisom: »Ljudstvo moje, kaj sem Ti storil, s čim sem Te razžalil?«

V tvek, 30. marca ob devetih se je začela črna peta sveta maša za pokojnega g. župnika, g. kaplana in bogoslovca Hočevarja. Po sv. maši

je dekan Tomažič imel pretresljiv govor, ki je vzbudil po cerkvi glasen jok in vsem segel globoko v srce.

Po opravljenih pogrebnih molitvah se je razvil iz župnijske cerkve proti Veseli gori veličasten pogrebni sprevod, katerega se je udeležila šolska mladina z učiteljstvom, oddelek italijanske vojaške posadke, oddelek narodne straže s poveljnikom, nato pa je sledila dekleška in ženska Marijina družba z zastavama, 27 duhovnikov in nato zelo veliko množico v cerkvi na Veseli gori, tako da je nad 2300 ljudi počastilo spomin pokojnih šentruperskih mučencev. Pred cerkvijo na Veseli gori, posvečeni sv. Frančišku Ksaveriju, se je poslovlil od pokojnih poveljnikov narodne straže v št. Rupertu. Nato so rakve prenesli v božjepotno cerkev sv. Frančiška in pokopali položili v grobnico. Po opravljenih obrednih molitvah se je od vseh treh pokojnih poslovil g. Stanko Grima, bivši šentruperski kaplan in sošolec rajnega g. župnika. V svojem govoru je poudarjal, da sta bila oba pokojnika vzorna duhovnika, skrbna dušna pastirja, polna ljubezni do Kristusa in svojih vernikov in goreča oznanjevalca evangelijske resnice. Bogoslovec pa je namesto nekrvave daritve opravil krvavo daritev in z njo sam sebe daroval Bogu.

Strašen madež, ki je zaradi umora dušnih pastirjev in bogoslovca in drugih žrtev padel na lepo župnijo št. Rupert, je z njihovim dostojnim pogrebom deloma izbrisan. Popolnoma pa ga bo izbrisal na sodni dan Večni Sodnik.

Vesela gora, ki hrani trupla šentruperskih mučencev, pa bo odslej božja pot vseh onih, ki plakajo po svojih dragih, ki jim je brezbožna roka vzela življenje.

GOSPODARSTVO

Brivske in frizerske mojstre opozarjamo na poletni delovni čas. Obratovalnice morajo biti odprete počenši s 1. aprilom od 7.50 do 12.50 in od 15. do 19. ure, v sobotah in dnevih pred prazniki se obratovalnice zapirajo ob 19.30.

Obrtnike, ki potrebujejo pri izvrševanju svojega obrta cement, vabimo, da sporoče najkasneje do 5. aprila Odseku za obrtništvo, Copena ul. 1 mesečno porabo cementa zaradi dobavitve.

Nov mestni župan med Romunijo in Bolgarijo. Pripravljala dela in načrti za zgradbo novega mostu čez Donavo, ki naj bi vezal Romunijo in Bolgarijo, so dovršeni. Bila je imenovana tudi posebna podkomisija iz zastopnikov obeh držav, ki bo proučila še razna tehnična vprašanja. Začetek gradnje, ki bo poverjena nekemu nemškemu podjetju, bo prihodnje spomlad.

Tvornice žveplene kisline v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da sta dobili ena nemška in ena italijanska tvrdka koncesijo za zgradbo tvornice za žvepleno kislino.

Novo posojilo v protektoratu. Novo posojilo, ki ga bo razpisal češkomoravski protektorat, znaša 4 milijarde kron, od tega prevzame poseben konsorcijski 2.5 milijarde kron, dočim bo 1.5 milijarde kron prevzeli od zavodov za socialno zavarovanje. Posojilo nosi 3.5% obresti in teče 20 let. Emisijski tečaj je 90%.

Holandski državni dolg. Z dnem 1. januarja letos je znašal holandski državni dolg 8.203 milij. goldinarjev, dočim je v začetku leta 1942 znašal 6.825, leta 1941 5.093 in leta 1940 3.632 milij. goldinarjev.

Duce odlikoval

zaslužne športnike iz Ljubljanske pokrajine

Na predlog predsednika CONI-ja je Duce podelil med številnimi odlikovanji za športne zasluge za leto XX-41-42 v območju plavalne zveze tudi naslednje kolajne:

srebrno kolajno II. stopnje Branku Žižku za državni rekord in bronasto kolajno Fine Draguš in Jožefu Močanu kot zmagovalcema na državnem prvenstvu. Našim odličnim športnikom v vodi tudi naše čestitke!

Odstranitev zastarelih letakov

Tiskovni urad Visokega komisariata sporoča:

Odreja se, da morajo do 5. aprila odstraniti hišni lastniki manifeste, proglase reklamnega in drugega značaja, ki se nanašajo na dogodke iz preteklosti, letaki na hišah ali razstavljeni v izločbah trgovin in javnih lokalov. Ta odredba ne velja za zidni list »Nova Ljubljana«, dočim velja glede zidnih listov GILL-a samo glede Ljubljane.

Kdor se v odrejenem roku za to ne bi porivil, bo letake odstranila občina na stroške onih, ki ne bi ubogali.

Odpiranje in zapiranje trgovin v poletnih mesecih april — september

V smislu naredbe Kr. Visokega komisariata je določen čas za odpiranje in zapiranje trgovin v poletnem času v trgovinah oblačilne stroke, pohištva, papirnice, knjigarne in mešanim blagom od 8.30 do 12.30 in od 16 do 19, v trgovinah z živilom in prodajalnicah premoga in drv od 8—12 in od 16 do 19. Ostale obratovalnice poslujejo, kakor doslej.

Iz kulturnega življenja

XI. simfonični koncert

Na letošnjih simfoničnih koncertih smo imeli priliko spoznati že različne dirigente. Kot četrti v tej vrsti je nastopil na zadnjem, sedaj že enajstem koncertu Samo Hubad, ki je s tem nastopom znova pokazal lepe dirigentske zmožnosti. Kar moramo pri njem zlasti pohvalno omeniti, je to, da izdela izvajane skladbe kar se da plastično, jasno, prozorno, da ima poslušalec tudi na zamotanih mestih pregled čez oblikovno, akordično in tematično gradnjo istih; tako si je poslušalec vedno na jasnem, kakšne intencije so vodile skladatelja pri delu in kakšne vodijo dirigenta. Poleg tega zna Hubad z ekonomično uporabo svoje energije sugestivno vplivati na orkester in dosežati čim večje učinke; in pa poslušalce zna ves čas vezati, da z napeto pozornostjo sledijo izvajanju, ker ga pač zna dirigent vsak trenutek napraviti zanimivega.

Na prvem mestu smo slišali Beethovno predigro h Goethejevemu Egmontu; med Beethovnovimi uverturami spada ta med najpopularnejše; v nekem smislu bi jo lahko šteli v vrsto programskih glasb. Orkester se je z njo lepo vgrabil in se pripravil na naslednje težje točke. — Središnja točka vsega večera je bil Beethovnov klavirski koncert op. 58 v g-duru. Med skladateljevimi koncerti zavzema odlično mesto, ki ga tudi povsem zasluži; v prvem stavku razvija Beethoven toliko bogastvo melodij, da spravi poslušalca v začudenje. Drugi stavek (Andante) nam predstavlja nekaj dvojnega govora med klavirjem in orkestrom; morda je ta stavek še najbolj beethovenski po značaju; koncert se zaključuje z živahnim rondojskim stavkom, ki je krona vse skladbe. Solistični del je odigral docent M. Lipovšek z dovršeno tehniko; njegova igra je gladka, prozorna, dinamično dobro pretehtana. Morda bi kdo pričakoval od Beethovna več masivnosti, impozantnosti ali energičnosti v izrazu. Vendar je ta koncert po glasbeni strani in po svojevredni tehniki bolj mozartovski ali haydnovski kot pa beethovenski; zato je bila tudi Lipovškova interpretacija čisto pravilna.

Za klavirskim koncertom sta sledila dva Premrove preludija pastoralnega značaja; oba sta barvita v harmoniji, mehka v melodiki, peštra v instrumentaciji. Skladatelju moramo čestitati k posrečenemu delu, orkestru in dirigentu pa k lepi izvedbi. — Mascagnij je bil zastopan na koncertu z intermezzom iz opere »Cavalleria rusticana«. Obe skladbi sta močnejši deli; tudi izvedba je bila prav dobra. Za zaključek je orkester odigral še prekrasno Smetanovo simfonično pesnitev »Visehrade«, katere lepota je prišla v izvedbi do popolnega izraza.

Dvorana je bila polno zasedena, poslušalci navdušeni. Saj je pa koncert to pozornost tudi zaslužil.

M. T.

BERITE IN SIRITE »SLOVENCA«!

Pred recitacijskim nastopom v Ljudski knjigarni

Ljudska knjigarna v Ljubljani je začela že pred božičem lani s svojimi razstavami slovenskih knjig, kakor je običaj pri velikih založbah v svetu.

Tedaj je govoril književni tajnik knjigarne pesnik Sali o Lepi knjigi ter navajal poleg tehničnih misli o knjigi svetovnih ljudi tudi svoje pojmovanje besedne umetnosti. Sedaj za velikonocni knjižni trg bo Ljudska knjigarna v nedeljo, 4. t. m. ob 11 ponovila svojo razstavo ter ob tej priliki priredila lep recitacijski nastop pesnikov in pisateljev, katerih dela izhajajo v njeni založbi. Ljubezen do lepe knjige se celo po do slovenske se je zadnje čase zelo poglabila in ljudje vidijo v njej eno svojih najboljših spremljevalk v tegobi življenja. S takimi nastopi pa stopajo pesniki in pisatelji v direktni stik z občinstvom, kar ima svojo dobro plat na obe strani: bralci spoznajo svojega pisatelja tudi kot človeka, pisatelj sam pa lahko presodi, kako njegovo delo vpliva na občinstvo po neposrednem njegovem branju, s katerim lahko daje poudarke, kakor si jih je pri pisanju sam predstavljal. Za ta recitacijski nastop je sestavljen zanimiv program, ki pa ne bo predolg. Uvodno besedo bo imel urednik Doma in sveta dr. Tine Debeljak, ki bo skušal v nekaj besedah karakterizirati sodobni tok slovenske izvirne književnosti, kakor se uveljavlja v dobi v zadnjem zgodovinskem prelomu leta 1941, podčrtavajoč njeno duhovno usmerjenost do preteklosti. Nato pa bodo

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Pred časom bi pa ne vem kaj storil in se skregal zaradi tega avtomobila, z edino posledico, da čim bolj sem jaz trmast bvalil svojega, je nakupovalec tem bolj trmast vztrajal pri svojem. Tako sem izgubil več let z debato in s prepiranjem. Zdaj sem se pa naučil molčati in vidim, da je molčanje bolj donosno.

Franklin je večkrat rekel: »Z debato je včasih doseči zmago. Toda to je vedno Pirova zmaga, kajti vedno si z njo odbiješ naklonjenost svojega nasprotnika.«

Kaj je tedaj bolje? Ali akademski zmaga, ali pa novo prijateljstvo? Odgovorite si sami na to vprašanje.

Nek veliki državnik je izjavil, da so mu mnoga leta viharnega političnega življenja dala tale nauk: »Nevedneža ni mogoče prepričati z dokazovanjem.«

»Nevedneža? Prevelik optimist ste, dragi gospod politik. Jaz bi rekel, da nikogar ni mogoče prepričati o nasprotnem z besednimi dvoboji, tudi če takega umskega velikana ne.«

Dva inspektorja sta debatirala o obdavi neke premičnine v vrednosti devet tisoč dolarjev. Eden je zagovarjal obdavi, drugi je za zaniževal. Čim dalje sta debatirala, tem bolj sta bila zagrizena vsak v svoje mnenje. »Končno«, pripoveduje eden od njih, »sem odnehal in mu dal prav.«

Rekel sem mu: Mislim, da je ta zadeva za vas malenkostna v primeri z velikimi odločitvami, ki jih morate večkrat podvzeti. Moje izkušnje glede obdavi so le teoretične, dočim so vaše sad dolge prakse. Zagotavljam vas, da bi rad imel vaše znanje. Nisem se lagal, iskreno sem mislil. Moj sogovornik se tedaj udobno usede v naslanjač ter mi na dolgo govori o svojem delu na zelo prišrčen in prijateljski način. Ko sva se ločila, mi je zagotovil, da mi bo čez nekaj dni sporočil svoj sklep. In res, čez nekaj dni mi je poslal sporočilo ter mi dal popolnoma prav.

Ta davčni inspektor je gotovo hotel veljati za zelo pomembno osebo, kakor pač vsi smrtniki. Ker se je znašel pred nasprotnikom, je toliko bolj vpil, da bi uveljavil svojo avtoriteto. Ko pa je njegova pomembnost bila priznana in je debata nehala, mu je bilo zadoščeno, in zdaj je tudi on hotel pokazati boljši del svojega značaja.

Constant, Napoleonov majordom, je često igral biljard z Napoleonovo ženo Jožefino. V svojih »Spominih iz Napoleonovega zasebnega življenja« pravi: »Bil sem dovolj spreten v igri, toda vedno sem pustil, da je ona zmagovala. To ji je silno ugajalo.«

Učimo se od Constanta ter se dajmo prepričati v majhnih debatah od svojih klientov, od svojih žena, od svojih mož.

Buda pravi, da sovraštva ni mogoče končati s sovraštvom, temveč z ljubeznijo. Debata v večini primerov nič ne pomaga. Treba je vljudnosti, diplomacije, čuta za razumevanje ter dobre volje, da gledamo na stvari tudi s stališča drugih.

Prvo pravilo je torej tole:

Edini način, da odnesete zmago v kaki debati, je ta, da se ji izognete.

Zanesljiv način, kako si pridobite nasprotnikov

Na tisoče načinov je mogoče opozoriti človeka, da se molči; s kretinjo, s pogledom, s preprosto besedo. Mislite, da bo ta takoj vašega mnenja? Nikakor! S tem ste ranili njegov ponos, njegovo umnost, razsodnost. Človek, ki ste ga opozorili na njegovo napako, bo imel zdaj le eno samo željo: da vam vrne milo za drago. Tudi če se zateče k vsej aristokratski logiki, vam to ne bo nič pomagalo. Nikar ne začenjajte takole: »Pokazati vam hočem, kako...« To je prav tako, kakor bi rekli: »Sem bolj razumen od vas. Povedal vam bom besedilo, ki bo takoj sorenimila vaše mnenje.« S tem ste le vzgali duha nasprotnika pri vašem sogovorniku ter željo po prerakanju že od začetka.

Spremeniti mnenje drugega je že sama po sebi težka stvar. Zakaj bi torej zadevo naredili še težavnejšo s tem, da bližnjega ponižujete? Če mu hočete dokazati kaj, naredite to premeteno, zvito, tako da bližnji ne bo šlutil vaših namenov. Z ljudmi je treba tako postopati, kakor da bi jih učili ne stvari, ki jih ne poznajo, temveč stvari, ki so jih pozabili. Lord Chesterfield je rekel svojemu sinu: »Bodi bolj premeten in modrejši od drugih, a tega ne smeš pokazati!«

Danes ne verjamem več skoraj ničesar tistoga, kar sem verjel pred dvajsetimi leti, razen morda Pitagorovega izreka: a tudi ta se mi ne zdi več tako trden, odkar sem bral Einsteinovo teorijo. Lahko se zgodi, da čez dvajset let ne bom verjel niti tega, kar sem zapisal v tej knjigi. Sokrat je vedno govoril svojim učencem v Atenah: »Le eno stvar vem; to namreč, da nič ne vem!« Ne domišljaj si, da sem bistrejši od Sokrata. Zato sem sklenil, da ne bom drugim dokazoval nihovih zmot. Bodite prepričani, da se svojega sklepa še nisem kesal. Če kdo pravi kako stvar, ki je po vašem mnenju zmotna, je mnogo boljše, če takole začnete razgovor: »Res? Sam sem mislil drugače, toda verjetno je, da se motim, saj se mi tolikokrat zgodi, da nimam prav. Morda bi stvar podrobneje pogledala ter se prepričala o resnici.« Fraze, kakor: »Možno je, da se motim!« pogojno, mogoče pa nimam prav,« ustvarjajo naravnost čudeže. In nihče ne bo zaradi tega zbolel, če jih uporabljamo.

Partizanski zločin na Vrhovcih

Ljubljana, 31. marca.

V lerek zvočer ob 9 sta prišla dva partizana, eden preoblečen v karabinerja, drugi v civilu, k posestniku Ivanu Skubcu na Vrhovcih; pri Skubcavih so jima brez nadaljnjega odprli, onadva pa sta napovedala Ivanu aretacijo zaradi komunističnega udeleževanja. Naročila sta mu, naj se malo boljše obleče; nato sta ga odpeljala; čez čas pa sta se vrnila in vzela še Franceta; šli so potem skupaj do mostu čez Gradaščico, severno od Kozarij. Tukaj pa je bilo zbranih večje število partizanov, ki so začeli s strojno streljanjem na obe žrtvi. Ivan je bil večkrat smrtno zadet in se je takoj zgrudil, France pa je dobil več strelcev v roko, ki pa niso bili smrtno nevarni. Posrečilo se mu je pobežati in se zateči po pomoč k najbližji vojaški postaji. Odtoč so ga spravili v bolnišnico, kjer so mu odrezali roko.

Ivana so naslednje jutro dobili mrtvega in popolnoma golega na cesti; partizani so mu porabili vso obleko.

Ubili Ivan, ki je bil star 39 let, zapuščal ženo in tri otroke v starosti od 8 do 12 let, prav tako ima tudi France tri otroke, stare 2 do 5 let.

Izvršeni umor nad Ivanom in poskušani nad Francetom si ljudstvo razlaga tako, da so se partizani hoteli nad njima maščevati, ker sta se jim izneverila.

Najlepše razvedrilo je lepa knjiga! Zato kupite Gogoljevo »Ukrajinske povesti!«

S.S. VAN DINE:

34

Umorjeni Kanarček

XV.

Štiri možnosti.

Sreda, 12. septembra, zvečer.

Ko je Vance prenehal govoriti, smo nekaj časa vsi trije molčali. Na Markhama so prijatelje vse naredile globok vtis in je zamišljeno gledal pred se. S svojimi izjavami mu je Vance omajal njegova načela. Res, da o Skeelovi krivdi, kljub prstnim odtisom, ni bil popolnoma prepričan, čeprav ni znal najti druge rešitve. Zdal pa je Vance to možnost odločno ovrnil in označil drugo, ki ga je takoj pridobila.

Nikakor nisem popolnoma uverjen, če je dejal čez nekaj časa, »vendar pa je v tvoji teoriji neka verjetnost... Vprašujem se, če...«

Nenadoma se je oženil k Vanceju in ga prodrljivo pogledal.

»Povej mi, ali morda nisi že uganil kdo je morilec?«

»Priznam, da nimam niti pojma, kdo je umoril dekle,« mu je odvrnil Vance. »Če pa hočeš najti zločinca, poišči nekoga, ki je zelo razumen in spreten, ki ima jeklene živce in ki je bil v nevarnosti, da ga dekle pogubi. Ta človek je kmal, morda, sebičen in na pol blazen.«

»Blazen?«

»Nikakor ne nor... pač pa blaznež, ki je popolnoma normalen, logičen, preračunljiv. Neka oseba mu je bila v napoto in uporabil je svojo spretnost in razumnost, da se je je znebil. Pokazal se je nenavadno spretnega. Res je njegovo dejanje podlo: a če se ti posreči, da ga odkriješ, boš videl, da je popolnoma normalen in silno spreten...«

Markham se je znova zamislil, čez nekaj časa pa je povzel besedo.

»Edina stvar, ki oporeka tvoji teoriji je, da se nekateri okoliščine, ki so nam do zdaj znane, ne skladajo z njo.«

»Katero okoliščino misliš?«

»Samo štirje ljudje odgovarjajo tipu, ki si ga opisal in ki bi mogli imeti kak razlog, da bi stregli plesalki po življenju. Moji policisti so natančno poizvedli o dekletovem življenju v zadnjih dveh letih in dognali z vso gotovostjo, da so edine osebe, ki so imele svoje stike s Kanarčkom, bile: Mannix, doktor Lindquist, Pop Cleaver in seveda tudi Spotswoode. Plesalka se ni zadovoljila s katerim koli moškim in razen teh štirih

ni bilo mogoče najti nikogar, ki bi mogel priti v poštev kot verjetni morilec.«

»Imaš torej variet, ki ga moraš obdelati,« je izjavil Vance z utrujenim glasom. »Ali bi hotel imeti celo armado?«

»Nikakor ne,« je potrpežljivo odvrnil Markham. »A rad bi našel eno samo logično možnost. Toda Mannix je pretrgal že pred enim letom vsako zvezo s plesalko. Cleaver in Spotswoode imata vsak svoj dober alibi, tako da ostane samo še doktor Lindquist. Vendar pa si tega človeka ne morem predstavljati kot davitelja in tatu, kljub njegovi razburjenosti. Poleg tega je tudi on podal alibi, ki more biti popolnoma resničen.«

»Napačno pot si izbral, prijatelj,« je pripomnil Vance. »Prava dejstva v tem primeru niso znane okoliščine, kakor jih imenuješ, ampak neznani faktorji. Osebnost in narava tistih, ki tvorijo tvojo kvarteto.«

Priznal si je novo cigareto, se naslonil v naslanjaj in zaprl oči.

»Povej mi, kar veš o teh štirih gospodih. Kakor si mi povedal, je Heath že sestavil poročilo. Kdo so bili njihovi starši? Kaj vedo pri zajtrku? Kake bolezni so že prestali? Prerešajmo najprej Spotswooda. Kaj veš o njem?«

»Samo splošne stvari,« je odvrnil Markham. »Stara rodovina Puritancev. Bilo je v tej dru-

žini nekaj poglavarjev in županov in nekaj trgovcev, ki so imeli srečo v svojem poklicu; stoodstotni nevjerniki. Spotswoode spada torej k naši najstarejši aristokraciji, vendar se mi zdi, da je puritanski duh tudi tukaj precej popustil. Vsaj tako bi se dalo sklepati iz njegovih odnosov do gospodične Odell. Puritanski duh zahteva strogo samopremagovanje in zdržnost. Spotswoodejevo znanje pa nikakor ni v skladu s tem duhom.«

»Pač pa je v skladu s psihološko reakcijo, ki je posledica takih prepovedi,« je pripomnil Vance. »A kaj dela? Od kod dobiva sredstva?«

»Njegov oče je izdeloval avtomobilske potrebščine. Imel je srečo in je zapustil sinu cvetoče podjetje. Sin se bolj malo briga za podjetje, čeprav se mi zdi, da je celo iznašel nekaj novih stvari.«

»Upam, da ni on iznašel tiste zoprne vaze s papirnati cveticami, s kakršno nekateri krasijo svoje avtomobile. Kdor je iznašel to, je sposoben kakršnega koli zločina.«

»Toda gotovo ni bil Spotswoode,« je mirno dejal Markham. »Vemo, da je bila deklica že živa, ko jo je zapustil in da je v trenutku, ko je bila zadavljena, on bil v družbi sodnika Redferna... Niti ti, Vance, ne moreš ovrči teh dejstev ali pa jih uporabiti proti njemu.«

ŠPORT

Von Tschammer umrl

Pogreb nemškega športnega vodje na državne stroške. — Velik odmev njegove smrti v inozemskih športnih krogih.

Iz Berlina poročajo, da je umrl na pljučnici nemški državni športni vodja Hans von Tschammer und Osten. Nemški športniki so izgubili z njim svojega velikega organizatorja in ideologa. V počastitev Tschammerjevih zaslug je odredil Hitler pogreb na državne stroške. Med prvimi, ki so se prišli pokloniti njegovemu spominu, je bil italijanski poslanik Alfieri, ki mu je izročil po naročilu Duceja visoko italijansko odlikovanje.

Von Tschammer je umrl v 56. letu starosti. Rodil se je v Draždanah in se posvetil častniškemu poklicu, ki so ga izvrševali tudi njegovi predniki. Kot častnik pripravnik se je udeležil svetovne vojne in bil ranjen l. 1914 na desnici, ki je ostala hroma. Kot stotnik se je po končani vojni poslovlil od vojaške kariere in se posvetil svojemu veleposelstvu. L. 1932 ga je povabil Hitler k vodstvenemu sodelovanju v narodno soc. stranki, leto pozneje pa ga je imenoval za državnega športnega vodjo.

V mednarodni športni organizaciji je bil von Tschammer ugledna osebnost. Često je nastopal na kongresih strokovnjakov in razvil državniške poglede na probleme telesne vzgoje. Gojil je športno-tovariške stike s športnimi osebnostmi inozemstva, zlasti priljubljen pa je bil med nemško mladino, ki ni gledala v njem samo uradnega predstojnika, temveč tudi svojega voditelja. Značilna je sojalna brzojavka, katero je poslal predsednik Mednarodne lakoatletske zveze Sved Edström predsedniku Nemškega olimpijskega odbora dr. Haltu:

»Globoko prizadež zaradi smrti državnega športnega vodje Te prosim, da izraziš naše sožalje Olimpijskemu odboru, nemškim športnim oblastem, kakor tudi njegovi družini. Tschammer je storil izredno veliko dobrega za olimpiizem in za mednarodno športno gibanje. Prav posebno se spominjamo nepozabnih olimpijskih iger leta 1936 v Berlinu kakor tudi ustanovitve Mednarodnega olimpijskega instituta in revije Olimpijski razgledi. Sport vsega sveta žaluje danes za velikim nemškim športnim vodjem. Ob pokojnikovi krsti povečamo olimpijsko zastavo.«

Zemski ostanki pokojnega Tschammerja so počivali najprej v domu nemškega športa na državnem športnem polju, potem pa so ga pokopali z vsemi častmi na državne stroške.

Športni drobci

Iz službene objave Nogometne zveze: Sklepi seje direktorija z dne 28. t. m.: Tekma med Mladiko in Dopolavorom Tabacchi bo 4. aprila ob 15.30 na igrišču Ljubljane; prijateljska tekma Vič : Korotan se prične ob 14. Vstopnina: vojniki 2, dijaki 3, stojišča 5, sedeži na tribuni 8 lit. Pozivata se mladika in Dopolavoro, da poskrbita za tri odrasle reditelje, ki se morajo zglasiti ob 14. nadzorniku igrišča g. Zorku. Potem so verificirali na seji direktorija igralce za Mladiko in Dopolavoro. — Pozivajo se vsi klubi, da poskrbe za prvenstvene tekme za starejše igralce, v funkciji stranskih sodnikov in da prijavijo do 10. t. m. svoja mladinska moštva za prvenstveno tekmovanje mladine. V nedeljo, 4. t. m. ob 10 bodo na igrišču Hermesa sodniški izpiti. Nogometni moštvi v ta namen postavita Zabjak in Dopolavoro.

Nogometaši Kranja so gostovali v nedeljo na jesenicah in premagali tamkajšnje športno družino z 2:1 (1:1). Po 20. minuti igranja je sodnik prekinil tekmo za eno minuto v spomin pokojnega von Tschammerja. Najboljši mož na polju je bil vratar. Prireditelj je gledalo 800 oseb.

Dvoje mariborskih nogometnih moštev je gostovalo v nedeljo v Gradcu. GAK je premagal enajstoročno mariborskega Rapida s 5:2, mariborski Železničarji pa so odpravili graške z istim izidom 5:2.

V Trbovljah so imeli gosteh hrvatsko nogometno moštvo Zrinjski. Po težki borbi, ki je bila mestoma zelo ostra, so zmagali Trboveljčani s 4:3.

Kupimo

Stare srebrne predmete

in kovance kupimo po najvišji cen. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledalska ulica 12.

Prodamo

Fiziolove prekle

dobite pri »Gospodarski zvezi« v skladiščih v Malstrovici ulici 10.

Lesene držaje za omela

in lesene držaje za lopate vam lahko dobavi Gospodarska zveza, Bleiweisova cesta 29.

Brezove metle dobite pri

»GOSPODARSKI ZVEZI« Bleiweisova cesta št. 29.

Sadje, zelenjavo, cvetje

ima vedno na zalogi Baloh, Kolodvorska 18.

Stare slike

na platno, ročno delo, prodaja trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Več posameznih visokih

omar, stare kuhinjske kredence, lepo ovalno psiho, belo tridelno omaro za predsobo, mize itd. prodaja trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Več globokih otroških

vozičkov, otroški avto, otroško harmoniko in malih vozičkov za igranje prodaja trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

2000 kg sena

sladkega naproday. Pavlovčič Marija, Šmartinska cesta št. 24.

Šivalni stroj

okrogel čolnček, dobro ohranjen, prodam. Polzeve se pri hišnici Pred škofijo št. 19.

Posestva

Hiše prodam:

trinaeststropno na severni strani, enonadstropno novo v šiški, enonadstropno v bližini cerkve sv. Petra in v Dravljah. Pojasnila brezplačna v realitetni pisarni Zajec A., Tavčarjeva ul. 10.

Parcele

prodam v šiški na treh krajih, za Bežigradom, pri sv. Petru, na več krajih v severnem in vzhodnem delu. — Zajec Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ul. 10.

Prodaj zemljišč

v izmeri 30.000 m² na severni strani, v notranjosti bloka, in dva večja travnika v Mostnem logu. — Zajec, Tavčarjeva ul. 10.

KINO SLOGA

Lepa aprilsko komedija

»Mož za mesec april«

V glav. vlogi: Vanna Vanni, Carlo Romano
PREDSTAVE ob 14.30, 16.30 in ob 18.30

KINO MATICA

Dnevno ob 14.30 in 18.30 ter v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 odlična muzikalna veseloliga z baritonistom GINO BECHIJEV in glavni vlogi. Operetne arije in najnevejšje popevke! —: Solgralei: Carlo Campanini, Irasema Dillan, Paolo Stoppa.

»Kjer pripravata se dva...«

Dnevno ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30
ALIDA VALLI in ANDREA CHECCHI
v ljubki igri iz dekliškega interneta

»Ura kemije«

Ko sem jo pisal, nisem se poznal življenja. Zacetni moram znova...«

»Idealist Jakob«

V glavnih vlogah: Marina Berti, Tina Lattanzi, Massimo Serato, Andrea Checchi itd.
PREDSTAVE:
ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30; ob delavnikih ob 16 in 18.30.

Službe

Dohe:

Vrtnar ali absolvent

kmetsko šole, samo z dobrimi spricvali in pošten, dobi službo in stanovanje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 2153.

Uajenci

Dimnikarskega vajenca

sprejemem takoj. Bernard Marija, dimnikarstvo, Novo mesto.

Krojaškega vajenca ali

vajenka sprejme prvovrstni salon. Naslov v (b upravi »Slov.« pod 2152.

Trije zlati laski deda Vseveda

Spisal K. J. Erben — Risal Ivan Romih

»LAHKO NOČ! NEZNANI MOJ ZET! IN DOBRO POTUJ PO VODI!« JE REKEL KRALJ, KO MU JE SLUŽABNIK POVEDAL, DA JE IZPOLNIL POVELJE.

DETE PA JE PLAVALO V KOŠKU PO VODI, KAKOR BI GA KDO ZIBAL IN SPALO JE, KAKOR DA BI MU MATI POPEVALA. PRIPLAVALO JE DO KOČE NEKEGA RIBČA.

Umrla nam je v 90. letu starosti naša draga mama, babica in prababica, gospa

Marija Črnagoj

vdova po šolskem ravnatelju

Pogreb druge pokojnice bo v soboto, dne 3. aprila 1943, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapele sv. Andreja k Sv. Križu.

Ljubljana, 1. aprila 1943.

Žalujoči ostali

stari ljudje se držijo nenavadno čilo in ostanejo sposobni za delo do pozne starosti. Izvrsno se hranijo, v pišči pa so zmerni, če izvzamemo praznične priložnosti, ko popijejo večje količine piva in žganih pišč. Ob večerih vidiš elegantne toalete; plavalase gospe in gospodične, ki gredo v dramo ali v opero, ljubijo zlasti temnomodro barvo, one pa, ki gredo samo v odlične lokale na večerjo, nosijo svetla poletna oblačila. Moški nosijo zvečer zelo radi smokinge ali frake, če tudi ne gre za prireditve, ki bi zahtevale slovesno oblačilo. Skratka, prebivalce Stockholma je rad fin in dá veliko na formo.

S prijateljem Rolfom af Ekstroenom sem hodil po živahnih ulicah in skušal razbrati obraz Stockholma.

»Nenavadno temperamentni so mi zdijo vaši ljudje,« sem pripomnil.

»Temperamentni, in spet zelo hladni. Oni, ki nas poznajo po utripu Stockholma, pravijo, da smo podobni južnikom, v ostalem nas imajo v svetu za mrtve severnjake. Takšni pa res nismo, čeprav naši ljudje, zlasti na deželi, veliko tehtajo in premišljujejo. Znano pa biti tudi veseli, in še kako!« mi je odgovoril spremeljalec.

Potem je zvonilo v visokem zvoniku cerkve sv. Klare polno in s prijateljem sva krenila na »švedsko« kosilo. Prvo, kar sem zagledal v veliki restavraciji, je bila orjaška miza, obložena z neskončno množico dobrot. Ko sem se čudil, mi je prijatelj razložil, da ne gre za kakšno izredno pojedino, temveč za vsakdanjo postrežbo. Po dve kroni in pol sva plačala pri blagajni in si s tem odkupila pravico do udeležbe na »gurmanski razstavi«.

Gre za poseben način obedovanja, ki je v navadi v nekaterih restavracijah Stockholma. Pri blagajni kupiš vstopnico in potem si naložiš na

krožnik kar hočeš in kolikor hočeš. (Pripominjam, da je bilo to l. 1939.) Velikanska miza z mrzlimi in toplimi jedili je bila dejansko podobna gurmanski razstavi. Tu je bila bogata izbira rib od svežih do prekajenih, in od malih drobnih sardin v olju do lepih kosov tunine; potem mesni narezki od gnjati do divjačine, pa od vročih klobasic in različnih salam; in solate: zelena, kumarčna, mešana, italijanska, ruska itd.; tudi sira in masla si je lahko privoščil po mili volji in prav tako bogata je bila izbira kruha od črnega in trdega kakor premož pa do mehkega in bellega kakor pena. Kaj vse je bilo na mizi, bi najbrž hitreje povedal, če bi našel jedila, katerih ni bilo.

Postrežba z veliko mize pa pomeni dejansko samo predjed. Z vstopnico, ki si jo kupil pri blagajni, imaš pravico še do sveže pripravljene mesne jedi s prikuhami. Pivo je treba plačati posebej, vino pa je zelo drago in ga tožijo samo v časih ali prodajajo v zapечатih steklenicah. Po obedu sem si zapisal naslov restavracije v beležnico, naslednjega dne pa sem jo spet obiskal. Na prvi pogled se zdi človeku tak način postrežbe nerentabilen, zakaj pri velikanski izbiri dobrot postanejo oči lačne. Pri švedskem standardu pa kaj takega ne pride v poštev, zakaj dve kroni in pol pomenijo lep denar, razen tega pa gre Švedu samo za izbiro jedil, ne pa za količino.

Po treh dneh obedovanja v omenjeni restavraciji mi je bilo gurmanske razstave dovolj. Potem me je zanimalo, kako kosijo najrevnejši ljudje, in sem stikal po Södermalmu, kjer prebivajo nižji sloji, po lokalu za pristaniške delavce. Kljub prizadevanju nisem mogel najti zanemarljive gostilnice ali beznice. Tudi tu je bila postrežba solidna, prostori pa brezhibno snažni. Niti sledu ni bilo o revščini ali pomanjkanju. Pri mizah, kjer so obedovali možje z najnižjimi zaslužki, je osta-

jalo krompirja, jaje in sira. Tako je bilo seveda l. 1939. pred vojno, dandanes pa je gotovo, da takih dobrot tudi na Švedskem ni več v izobilju.

Edini obisk, ki sem ga mogel opraviti v Stockholmu v privatni hiši, je bil pri Ekstroemovih, pri uglednem trgovcu, ki se je v mladih letih preselil v mesto v deželo. Po strmih lesenih stopnicah stare hiše sva se povzpela s prijateljem do stanovanja njegovih staršev. S starimi, ki znajo samo švedsko in za silo še angleško, se nisem mogel pogovarjati, zanimala pa me je notranja oprema stanovanja. V sprejemnici in spalnici nisem opazil kaj posebnega, če izvzamem stenske slike, reprodukcije starinskih jadrnic na morju in nekaj pokrajinskih originalov. Pohištvo je bilo izdelano deloma iz mehkega, deloma iz trdega lesa, vendar okusno rezljano.

Ko sem opazil na nizki omari poleg jadrnice v steklu še kip iz indijskega verstva, so mi razložili, da so taki kipi med Švedi zelo priljubljeni kot znamenitosti. Opozorili so me, da jih lahko vidim tudi v restavracijah in plesnih lokalih. V družinski sobi, ki je bila zgrajena v kmečkem slogu, so bile tanke preproge po tleh, na stenah pa slikano platno. Tu je bil tudi kamin, dolge lesene klopi za ogled mizo ter nekaj krožnikov in ročnih izdelkov iz srebrne pločevine na stenah. Dom ni bil razkošen, pač nad vse okusno urejen in prijeten.

Večina mešanov prebiva v velikih palačah kubističnega sloga, ki so jih zgradili tekoni zadnjih desetletij, najbogatejši pa v vilah, ki so si jih postavili v prekrasni okolici, posejani z jerezli, s konjalski in bujnimi zelenimi nasadi. O zunanji podobi mesta in o znamenitih stavbah pa še prihodnjič kaj.

(Dalje.)